

Uvod

Ovom brošuram želimo kontekstualizirati pojavu i značaj zagrebačkih suvremenih plesnih autora koji su se vlastitim radovima etablirali, kako lokalno tako i u inozemnom kontekstu suvremene plesne umjetnosti aktivno sudjelovali u promišljanju novih modela izvaninstitucionalnog umjetničkog djelovanja, razvijali se ne samo u primarnom umjetničkom području, nego i u područjima produkcije, organizacije, promocije, razvojne analize, svijesti o društvenom kontekstu te se kontinuirano angažirali oko inovativnih pristupa u kreiranju modela edukacije. Unatoč izuzetnoj lokalnoj aktivnosti, međunarodnoj vidljivosti i prisutnosti, znatnom povećanju broja koreografa-autora, količini i kvaliteti projekata te kontinuiranom dugogodišnjem radu, autorski suvremeni ples u Zagrebu, iako temeljen na dugoj tradiciji, još uvijek ostaje **URONJEN U POLJE POTPUNE MARGINALIZACIJE** uz neopravdanu nemogućnost zaživljavanja kao ravnopravni suvremeni scenski i kazališni subjekt.

**Položaj
su
vremene
plesne
umje
tnosti u
Zagrebu**

Udruga plesnih umjetnika Hrvatske internim je istraživanjem pokušala doći do racionalne spoznaje o položaju svojih članova i članica koji djeluju u Zagrebu. Intuitivno mišljenje kako je položaj zagrebačke suvremene plesne umjetnosti loš potvrđen je analizom resursa kojima plesna scena raspolaže.

RADI SE O ANALIZI LJUDSKIH, FINACIJSKIH I MATERIJALNIH RESURSA KOJIMA RASPOLOŽE 18 ORGANIZACIJA KOJE ČINE ZAGREBAČKU PLESNU SCENU I KOJE SU SE ODAZVALE POZIVU UPUH-A.

Ovih 18 organizacija zaslužno je za većinu suvremene plesne produkcije, kao i za produkciju većine relevantnih plesnih manifestacija. Ove organizacije organiziraju i većinu dostupnih edukacijskih programa u Zagrebu. To sve upućuje na činjenicu da bez ovih 18 organizacija ne bismo mogli govoriti o postojanju plesne scene u Zagrebu, ali ni u Hrvatskoj što na određeni način dobijene rezultate čini dramatičnim.

Pravno gledajući, plesnu scenu čine pojedinci, umjetničke organizacije i udruge građana. Nasuprot tome, u gotovo svim drugim kulturnim djelatnostima umjetnički je život organiziran oko ustanova koje raspolažu bogatim ljudskim, materijalnim i financijskim resursima. Samo ilustracije radi, **PRORAČUNI SVIH HRVATSKIH GRADOVA, GDJE NI ZAGREB NIJE IZNIMKA, IZDVAJAJU PREKO 80% PRORAČUNSKIH SREDSTAVA ZA DJELOVANJE USTANOVA** zbog čega su ustanove jedine u mogućnosti održavati i ulagati u prostore, opremu i ljudske resurse, te održavati visoke profesionalne standarde djelovanja.

Činjenica da **SUVREMENA PLESNA SCENA VEĆ DESETLJEĆIMA POSTOJI ISKLJUČIVO IZVAN INSTITUCIJA** (izuzmemo li jedinstveni primjer Škole za suvremeni ples „Ana Maletić“) nije sama po sebi negativna; upravo iz manjka sustavne institucionalne podrške zagrebačka plesna scena bila je prisiljena razvijati organizacijsku maštu i sposobnosti te se razvila se u jednu od strukturno najintrigantnijih i najraznolikijih plesnih scena u regiji i šire.

Međutim, usprkos upornom profesionalnom ulaganju u vlastiti razvoj, plesni umjetnici su i dalje osuđeni na hrvanje s nizom ozbiljnih problema:

1

Prema recentnim podacima dviju profesionalnih plesnih udruga UPUH-a i PULS-a zagrebačku profesionalnu plesnu scenu čini oko 200 umjetnica i umjetnika s kojima tijekom jedne sezone suradnju ostvari još prosječno 150 umjetnica i umjetnika iz drugih umjetničkih područja te preko stotinu osoba koje se bave podržavajućim poslovima, poput administracije, tehnike i sl. No, **JEZGRU PLESNE SCENE** ipak čine umjetnici koji se kontinuirano, svakodnevno bave različitim poslovima – umjetničkim i organizacijskim – i kojima je suvremeni ples ključna odrednica profesionalnog života. Tu jezgru, u navedenih (anketiranih) 18 organizacija, čini 127 osoba.

2

Nitko od umjetnika u području plesa nije zaposlen u niti jednoj od navedenih organizacija, tj. organizacije **NISU U MOGUĆNOSTI OSIGURATI KONTINUIRANE PRIHODE I SIGURNOST UGOVORA O RADU**. Autori / organizacije kojima su dodijeljena sredstva za realizaciju umjetničkih programa postaju uz nositelje umjetničkog projekta organizatori i producenti vlastite produkcije, preuzimaju brigu o marketingu, administraciji, distribuciji i postprodukciji projekta.

3

Alarmantan je podatak da analize pokazuju da u 2007. g. bilježimo pad pojekata prijavljenih na javne natječaje u kulturi u odnosu na 2005.g., pogotovo ako uzmemo u obzir da se broj autora – koreografa udvostručio od 2000.g. do danas. On ukazuje na činjenicu da **PREMALI FINANCIJSKI IZNOSI** programskih sredstava nikome ne omogućavaju stabilizaciju poslovanja te ne otvaraju mogućnost da plesni umjetnici kontinuiranim djelovanjem ostvaruju minimalne prihode i uvjete za djelovanje. Početak 2000-tih je pokazivao tendenciju znatnog porasta samostalnih autora, projekata i inicijativa u plesu, a pet godina nakon toga – zbog loših uvjeta rada, neprimjerenog financijskog praćenja razvoja i nepostojanja strategije razvoja plesne umjetnosti - suočeni smo ponovno s problemom **ODLJEVA PLESNO UMJETNIČKOG DRUŠTVENOG KAPITALA**.

4

Ples je u pravilu **PODSTANAR KULTURNIH INSTITUCIJA**. Kako je osnovna odlika ovog odnosa neuređenost, njegove implikacije variraju koliko variraju i individualnosti uključenih aktera. Zbog toga je nemoguće uspostaviti neku pravilnost ili model koji bi opisivao ključne karakteristike podstanarstva plesne scene, izuzev općih odlika takvog odnosa u što svakako ubrajamo nesigurnosti i neprimjerenosti. Izgradnja plesnog centra u Zagrebu, koji bi trebao riješiti barem dio problema s kojima je sada suočena plesna scena, čini taj objekt jednim od najiščekivanijih objekata kulturne infrastrukture. Očekivanja su tim veća što u Zagrebu ne postoji niti infrastruktura niti ustanova koja bi se sustavno i planski bavila razvojem, promocijom i distribucijom suvremenog plesa na općem planu.

5

PROSTORI za prezentaciju, rad, probe i treninge nisu jedini prostori koji nedostaju plesnoj sceni u Zagrebu. Uredskim prostorom raspolažu svega 4 organizacije od 18 anketiranih što je još jedna od posljedica neprimjerenog modela financiranja.

Za takvo nestabilno stanje moguće je identificirati dvije moguće skupine uzroka – prva se odnosi na **NIZAK PROFESIONALNI STATUS PLESNE UMJETNOSTI U ZAGREBU I HRVATSKOJ**, a druga na **NEPRIMJERENI SUSTAV FINANCIRANJA KULTURNIH DJELATNOSTI**. U oba slučaja, sa stajališta plesne scene, radi se o izvanjskim uzrocima, koje je moguće riješiti tek uključivanjem onih aktera koji pridonose ovom stanju. U te aktere svakako spadaju Grad Zagreb i Ministarstvo kulture RH.

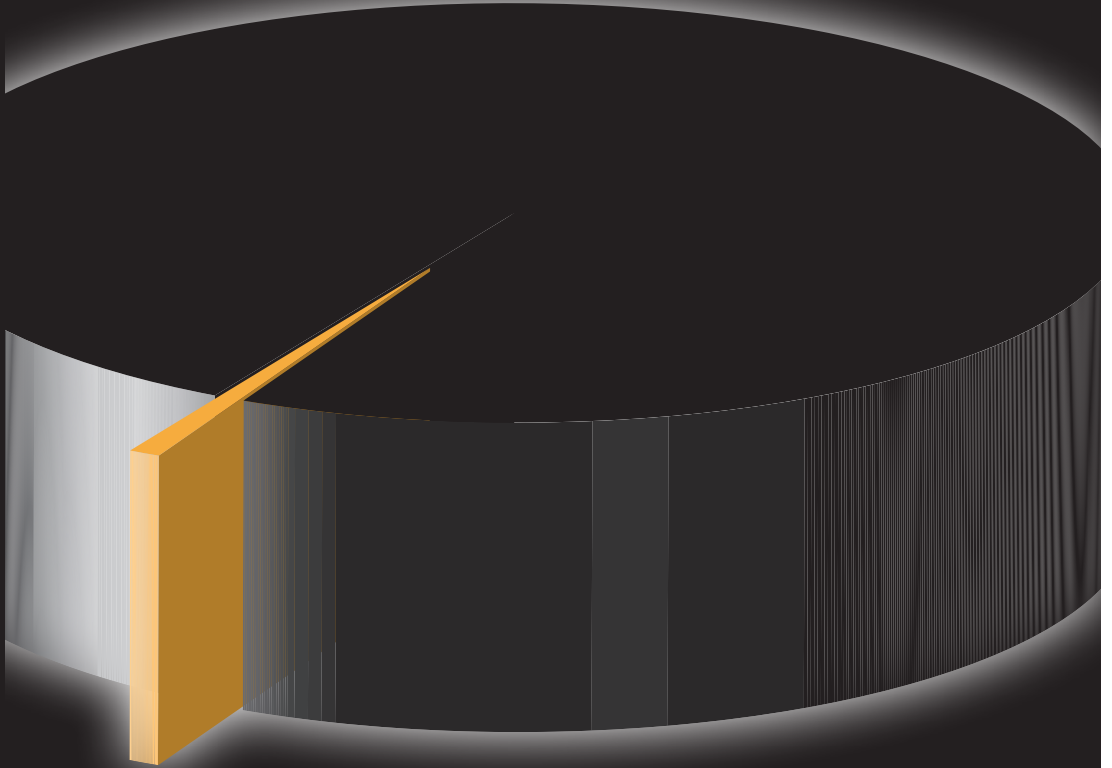
Da bi se osigurao razvoj i stabilnost plesne scene i njezin umjetnički kapital potrebna je jasna predodžba i inicijativa Grada Zagreba i Ministarstva Kulture RH oko strategije razvoja, financiranja, distribucije, predstavljanja i formiranja obrazovnih modela u području suvremene plesne umjetnosti. Takav stav traži i uključuje volju za dugoročno mijenjanje postojeće zakonske regulative, izrađivanje novog modela organizacije kulturnog polja djelovanja koji će učiniti dostupnima resurse, ali koji će zadržati sadašnju razinu kompleksnosti, formalizacije i fleksibilnosti.

Zagrebačke kulturne ustanove zapošljavaju 1773 osobe (podaci iz 2007.), a broj zaposlenih je iz godine u godinu u porastu. Zapošljavanjem osoba u kulturnim ustanovama Grad Zagreb rješava pitanje funkcioniranja kulturnog sustava – kazališta, muzeja, knjižnica, galerija, itd. - jer ljudi su zaista ključni za funkcioniranje sustava. **KADA JE SUSTAV PODEŠEN I PRILAGOĐEN USTANOVAMA, ONIM DJELATNOSTIMA KOJE NE FUNKCIONIRAJU PREMA ISTOM MODELU, POTREBNO JE NA DRUGI NAČIN OSIGURATI FUNKCIONIRANJE**. Reforma cijelog sustava financiranja u Hrvatskoj, iako je potreba za takvom reformom identificirana još u 70-tim godinama prošlog stoljeća, danas nije dio niti jednog nacrtu strategije kulturnog razvitka. Zbog toga je potrebno stvari rješavati parcijalno. Jedan od mogućih smjerova takvog parcijalnog pristupa rješavanju problema dalo je Ministarstvo kulture RH donoseći uredbu o mogućnosti financiranja plaća i troškova prostora iz sredstava namijenjenih za programe. Ukoliko se Grad Zagreb odluči za takav pristup problemu trebao bi proračun namijenjen za plesne djelatnosti povećati u skladu s trenutnim potrebama. Do toga broja može se doći samo zajedničkim procjenama plesne scene i Grada Zagreba.

FINANCIRANJE PLESNE UMJETNOSTI U ZAGREBU NADOVEZUJE SE NA PITANJE FINANCIRANJA LJUDI I MATERIJALNIH RESURSA. Grad Zagreb putem financiranja suvremene plesne produkcije, plesnih manifestacija i edukacijskih programa za ples izdvaja oko 3,3 milijuna kuna godišnje (2007. godina). Valja napomenuti da je ukupni gradski proračun za kulturu iste godine iznosio oko gotovo 500 milijuna kuna. To zapravo znači da suvremena plesna umjetnost u gradskom proračunu za kulturu participira s manje od 1%. Sam iznos ukazuje na činjenicu da se radi o financiranju isključivo troškova programa.

MANJE OD 1% FINANCIRANJA PLESA UNUTAR CJELOKUPNOG BUDŽETA FINANCIRANJA KULTURE PRI GRADU ZAGREBU

Suvremena plesna umjetnost u gradskom proračunu za kulturu participira s manje od 1% sredstava.
Sam iznos ukazuje na činjenicu da se radi o financiranju isključivo troškova programa.
Prikazani podaci odnose se na 2007. godinu.

**BROJ IZVEDBI
PLESNIH PREDSTAVA
OD 2005 GODINE DO
2007 PORASTAO JE
ZA 1,9% U GRADU
ZAGREBU, ZA 6,7% U
NA GOSTOVANJIMA
U HRVATSKOJ DOK
JE BROJ IZVEDBI
NA INOZEMNIM
GOSTOVANJIMA
PORASTAO ZA 62,2% ŠTO
DOKAZUJE IZUZETAN
USPJEH, KVALITETU
I AFIRMIRANOST
ZAGREBAČKE PLESNE
SCENE U INOZEMSTVU.**

(Grafikoni prema podacima dobivenih iz upitnika kojeg su popunili 18 plesnih subjekata)

**BROJ
IZVEDBI**

250

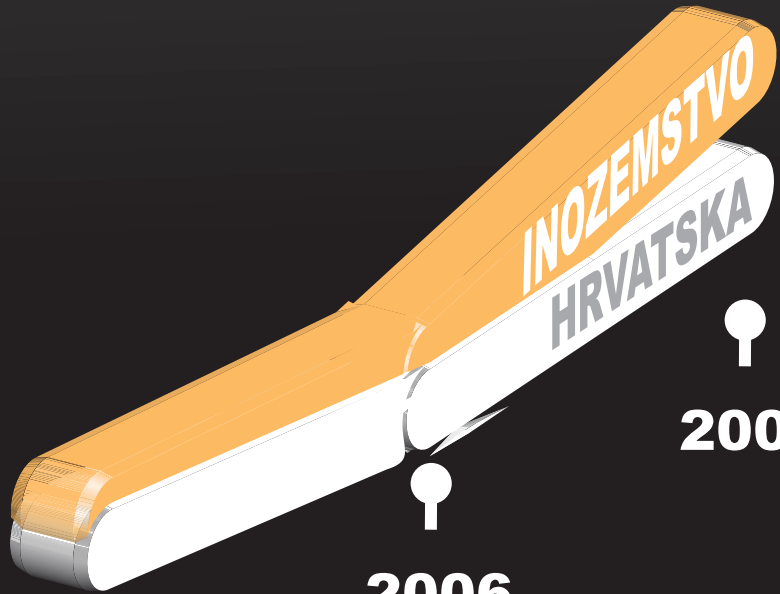
200

150

100

50

0

2005

2006

2007

NITI JEDAN*

**SUBJEKT NE
RASPOLAŽE
SA VLASTITIM
UREDskim
PROSTOROM
DOBIVENIM OD
STRANE GRADA
ZAGREBA NA
KORIŠTENJE.**

**Napomena:* Svega 4 organizacije/subjekta uspijeva poslovati u unajmljenim uredskim prostorima čije se financiranje pokriva iz programskih sredstava.

Što je suvre mena plesna scena Zagre bu?

Osim troška i gundanja zbog neprimjernih uvjeta rada, neprimjerenog statusa i neprimjerenog financiranja, plesna scena Zagrebu godišnje donosi u prosjeku **50 REALIZIRANIH UMJETNIČKIH I EDUKACIJSKIH PROJEKATA, PREKO 200 JAVNIH IZVEDBI RAZLIČITIH PREDSTAVA NASTALIH U DOMAĆOJ PRODUKCIJI I PREKO 30 IZVEDBI PLESNIH UMJETNIKA I GRUPA IZ INOZEMSTVA.**

Pored toga, zagrebačke plesne grupe ostvaruju godišnje preko **50 INOZEMNIH I ISTO TOLIKO DOMAĆIH GOSTOVANJA** doprinoseći tako prepoznavanju Zagreba kao živog kulturnog središta.

SPECIFIČNOST zagrebačke nezavisne plesne scene, **RAZNOLIKOST** koreografskih jezika i umjetničkih estetika, raznolikost **MODELA (SAMO)ORGANIZIRANJA, PRODUCIRANJA I PREZENTACIJE** rada, te **PROMIŠLJANJE** drugačijih obrazovnih modela, upravo su njezin kapital koji čini zajednički hrvatski umjetnički **KAPITAL** te bi stoga trebao zauzeti važnije i vidljivije mjesto u razvoju hrvatske kulturne scene.

udruga plesnih
umjetnika hrvatske
z a g r e b

upuh

Brošura je nastala na inicijativu Radne skupine za hitnu razradu strategija razvoja, financiranja, predstavljanja i distribucije suvremene plesne umjetnosti u gradu Zagrebu koja djeluje pri Udruzi plesnih umjetnika Hrvatske.

Zahvaljujemo se svim organizacijama koje su se odazvale pozivu UPUH-a te svoje podatke učinile dostupnima u svrhu izdavanja ove brošure:

Ansambli apsolutnog pokreta | Ansambli Plesnog studija "VEM" | Ansambli slobodnog plesa | Liberdance | BADco. | dance_labcollective | EkS-scena | HIPPIK.o. | Kelkope | link! plesni projekt | MARMOT | OUR Plesni centar TALA | Silvia Marchig | Sodaberg | Studio za suvremeni ples | UPPU "PULS" | Zagrebački plesni ansambl